

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΦΥΣΗ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

A1. (μονάδες 15)

(Επισημάνση: Λόγω του ότι η ερώτηση θέτει επικοινωνιακό πλαίσιο, καλό θα είναι να υπάρξει και κάποιου είδους αναφορά στο επικοινωνιακό πλαίσιο . Επίσης, μπορούν να γίνουν δεκτά και κάποια στοιχεία προφορικότητας).

Σε σχέση με τα όσα συζητούμε για την αντιμετώπιση της υπερχρήσης πλαστικών, ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν οι προτάσεις του ιδρύματος Elen MacArthur. Εκτιμά ότι χρειάζονται παρεμβάσεις σε παγκόσμια κλίμακα, που θα καθορίζουν ολόκληρη την αλυσίδα διαχείρισης των πλαστικών, από την παραγωγή ως την επαναχρησιμοποίηση. Επίσης, τονίζει την ανάγκη σταδιακής απεξάρτησης από τα πλαστικά και την αναζήτηση λύσεων που θα οδηγήσουν στην μη απόρριψή τους στο περιβάλλον.

A2. (μονάδες 10)

Η πρώτη ενότητα αποτελείται από τις παραγράφους 1 και 2, και σε αυτήν παρουσιάζονται πληροφορίες – στοιχεία για την επιβάρυνση του περιβάλλοντος από την κακή διαχείριση των πλαστικών.

Η δεύτερη ενότητα αποτελείται από το υπόλοιπό κείμενο, και σε αυτήν παρουσιάζεται η πρόταση του ιδρύματος Elen MacArthur για την “νέα οικονομία των πλαστικών”.

Η σύνδεση μεταξύ των δύο μερών και η ομαλή νοηματική μετάβαση από το ένα στο άλλο επιτυγχάνεται με τη χρήση της φράσης «Με αυτά τα δεδομένα, λοιπόν» (αρχή 3ης παραγράφου). Η αναφορά σε «αυτά τα δεδομένα» δείχνει πως ό,τι θα ακολουθήσει στηρίζεται σε όσα πληροφοριακά στοιχεία προηγήθηκαν, ενώ η λέξη «λοιπόν» δείχνει πως η 2η ενότητα έρχεται ως αποτέλεσμα της 1ης.

A3. (μονάδες 25)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Το κείμενο που ζητείται από τους μαθητές είναι επιστολή, η οποία απευθύνεται στους συμμαθητές του εκ μέρους του 15μελούς συμβουλίου, με πρόθεση την ευαισθητοποίησή τους. Στο πλαίσιο αυτής της επικοινωνιακής περιστασης δεν πρέπει να αγνοηθούν στοιχεία όπως:

- προσφώνηση – επιφώνηση
- οικείο και απλό ύφος
- λεξιλόγιο απλό και κατανοητό
- προτρεπτικός τόνος, ποικιλία τρόπων πειθούς
- χρήση α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου
- αξιοποίηση στοιχείων από το κείμενο αναφοράς, μετά από τον κατάλληλο μετασχηματισμό τους

Ενδεικτικοί άξονες απάντησης:

α) Η κρισιμότητα της κατάστασης στην οποία βρίσκεται το φυσικό περιβάλλον εξαιτίας των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, καθώς και η ανάγκη άμεσης λήψης μέτρων, όπως η ανακύκλωση

β) η σημασία των δράσεων ανακύκλωσης για την προστασία του περιβάλλοντος:

- να αντιμετωπιστούν προβλήματα που προκύπτουν από την υπερκατανάλωση προϊόντων, όπως πλαστικό, γυαλί, αλουμίνιο, χαρτί κλπ., τα οποία δεν ανακυκλώνονται άμεσα και επιβαρύνουν ως απορρίμματα το περιβάλλον.

- να αξιοποιηθούν τα απορριπτόμενα υλικά με την επαναχρησιμοποίησή τους, ώστε να μειωθεί το περιβαλλοντικό αποτύπωμα που αφήνει ο άνθρωπος.

- προστασία του περιβάλλοντος σημαίνει καλύτερη σχέση του ανθρώπου με τη φύση, ποιοτικότερη ζωή, ισχυρότερη οικονομία και, πάνω από όλα, ένα βιώσιμο μέλλον για όλους.

γ) η σημασία των δράσεων ανακύκλωσης ειδικά για τους νέους:

- αποτελεί ένδειξη κοινωνικής ευαισθησίας και συμπεριφοράς υπεύθυνου πολίτη.

- οι νέοι έχουμε τη δυνατότητα να δράσουμε άμεσα και δυναμικά, χάρη στην ευρηματικότητα και την ανιδιοτέλεια που μας χαρακτηρίζει.

- είναι ευθύνη μας να ευαισθητοποιηθούμε, όχι μόνο γιατί έτσι θα προστατευθεί το περιβάλλον, αλλά και γιατί αφορά τον κόσμο μέσα στον οποίο θα ζήσουμε.

B1. (μονάδες 15)

Το κείμενο εκφράζει, μέσα από τη χρήση συμβόλων, τον προβληματισμό σχετικά με τις εναλλαγές που παρουσιάζει η ζωή του ανθρώπου, ειδικά όσον αφορά την πορεία από την ακμή προς την κάμψη. Ο προβληματισμός αυτός φαίνεται σε σημεία του κειμένου, όπως η 1η στροφή (π.χ. η νύχτα που μεγαλώνει, τα φύλλα που ξεραίνονται), η 2η στροφή (π.χ. η εικόνα των κλεισμένων σπιτιών), η 3η στροφή (π.χ. η σιωπή του τζιτζικα, η φυγή των χελιδονιών) και η 4η στροφή (η αναφορά στο στερνό ταξίδι της ζωής)

B2. (μονάδες 10)

Ο μαθητής μπορεί να αναφερθεί σε πιθανές αποσυμβολοποιήσεις της αντίθεσης χειμώνα – καλοκαιριού: η εναλλαγή ανάμεσα στις χαρές και τις λύπες, η ακμή και η παρακμή ανθρώπων ή συνόλων ανθρώπων (με βιολογικούς ή κοινωνικούς όρους), η «φυσική» κυκλική πορεία της ζωής, η πορεία από τη ζωή προς τον θάνατο. Παράλληλα, καλό είναι να αναφερθεί και στο ότι αυτή η εναλλαγή, όπως σημαίνεται στην 4η στροφή, δεν μπορεί και δεν πρέπει, κατά την ποιητική φωνή, να αντιμετωπιστεί με απελπισία και απόγνωση.

B3. (μονάδες 25)

1. Θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης

Ο μαθητής καλείται να εκφράσει την προσωπική του τοποθέτηση, κατανοώντας τη στάση ζωής που προτείνει το κείμενο. Με βάση τις ενδείξεις που προσφέρει η τελευταία στροφή, («χαρά μας», «θα προσμένουμε», «δίχως να φοβηθούμε», “δεν ποθούμε”, γίνεται φανερό η αισιόδοξη στάση που εκφράζεται: δεν φοβόμαστε τον «χειμώνα», έχουμε ικανοποίηση από την περίοδο της «καλοκαιρίας» που ζήσαμε, δεν έχουμε λόγο να ποθούμε κάτι που είναι έξω από την φυσιολογική ροή των πραγμάτων. Σε προσωπικό επίπεδο, ο κάθε μαθητής μπορεί να τοποθετηθεί υιοθετώντας ή όχι την οπτική αυτή, τεκμηριώνοντας τη δική του αισιόδοξη ή απαισιόδοξη ματιά.

2. Θέμα δημιουργικής γραφής

Ο μαθητής παρουσιάζει τις ιδέες του κειμένου σε πεζό κείμενο, απευθυνόμενος σε φιλικό πρόσωπο. Το κείμενο μπορεί να είναι προφορική τοποθέτηση ή γραπτή τοποθέτηση (επιστολή). Ο λόγος θα είναι φιλικός και οικείος, ενδεχομένως και με εξομολογητικό τόνο. Οι απόψεις που εκφράζονται δεν θα πρέπει να απομακρύνονται από τη στάση ζωής που διατυπώνει το ποιητικό υποκείμενο (αισιοδοξία και αποδοχή απέναντι στις αναπόφευκτες εναλλαγές της ζωής), έχοντας έναν στοχαστικό χαρακτήρα ή μια διάθεση άσκησης πειθούς.